

YHTEENVETO JÄTELAIN MUUTTAMISTA KOSKEVAAN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEEN ANNETUISTA KIRJALLISISTA KOMMENTEISTA

Ympäristöministeriö julkaisi 14.11.2017 internetsivuillaan jatkovalmistelussa viimeistellyn luonnoksen jätelain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä. Jatkovalmistelussa yhdyskuntajätehuollon vastuunjako sekä sidosyksikköjä koskevat säännösehdotukset on erotettu ns. jätehuollon markkinapaikan valmistelusta. Markkinapaikasta sekä markkinapaikassa tapahtuvasta kunnan toissijaiseen jätehuoltovastuuseen liittyvästä markkinapuutteen osoittamisesta on tarkoitus säätää erikseen. Tässä yhteydessä täsmennetään myös kunnan ja kunnan jätehuoltoyhtiön kirjanpitovelvoitteita.

Esitysluonnokseen jatkovalmistelussa tehdyistä muutoksista pidettiin 17.11.2017 kuulemistilaisuus, minkä lisäksi esitysluonnokseen oli mahdollista toimittaa kirjallisesti kommentteja viimeistään 24.11.2017. Kommentteja saatiin yhteensä 11 kappaletta seuraavilta tahoilta: Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä (HSY), Suomen Yrittäjät, Kemianteollisuus ry, Fortum Waste Solutions Oy, Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, Suomen Kiertovoima ry (KIVO), Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Suomen Kuntaliitto sekä työ- ja elinkeinoministeriö (TEM).

Seuraavassa on esitetty tiivistetysti kommenttien keskeinen sisältö erityisesti siltä osin kuin ne koskevat hallituksen esitysluonnokseen jatkovalmistelun yhteydessä tehtyjä muutoksia.

Yleistä

Suomen Kuntaliitto ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä pitävät erittäin hyvänä valittua toimintatapaa, jossa kunnan toissijaista vastuuta koskeva säädösvalmistelu on siirretty jatkovalmisteluun ja erotettu kuntavastuun rajaamisesta. Ne kuitenkin kyseenalaistavat vastuunrajauksen toteuttamisen tarkoituksenmukaisuuden, erityisesti ottaen huomioon tiedossa olevan jätedirektiivi-uudistuksen implementoinnin. HSY esittääkin, että mahdollisesta vastuunrajauksesta säädettäisiin jätelain tulevan kokonaisuudistuksen yhteydessä. HSY pyytää myös lisäämään ja täsmentämään esityksen perusteluja siltä osin kuin niissä on todettu käsittelyinfran avaamiseen liittyen, että erillisselvityksessä ehdotettu ylimääräisen kapasiteetin myyntivelvollisuus tarpeettomasti monimutkaistaisi sääntelyä.

Suomen Kiertovoima ry pitää erittäin perusteltuna ja kannatettavana jätelain 33 ja 44 §:ään liittyvistä säädösmuutoksista luopumista tässä vaiheessa ja tarkastelun siirtämistä myöhemmäksi. Hallituksen tavoitteena olevan jätteiden ja sivuvirtojen sähköisen markkinapaikan potentiaali markkinapuutteen arvioinnin tukena on huomattava ja läpinäkyvyyden tavoitteita tukeva. KIVO myös muistuttaa aiemmin esittämänsä jätelain 79 §:n muutosten mahdollisuudesta vaihtoehtona läpinäkyvyyden lisäämiselle. Samoin **Suomen Kuntaliitto** esittää, että kirjanpidon osalta tulee aidosti tarkastella vaihtoehtoisesti TSV-palvelujen eriyttämisen toteuttamista jätelain 79 §:ssä. Lisäksi KIVO ja Suomen Kuntaliitto pitävät tärkeänä, että markkinapaikan kehittämisen yhteydessä tarkasteltavan palvelutarjonnan puutteen todentamisessa on tavoitteena mahdollisimman yksinkertainen menettely.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että läpinäkyvyyden turvaamiseksi ei voida jäädä odottamaan markkinapaikkaa ja että hallituksen esitykseen aiemmin suunnitellut säännökset täydentäisivät ja tukisivat markkinapaikan toimintaa. Ehdotettua 33 §:ää ei tule poistaa ja kunnille tulee säätää ehdoton selvilläolovelvoite jätehuollon palvelun tarjonnasta siinä laajuudessa kuin se on tarpeen TSV-palvelun tarpeen arvioimiseksi. Myöhemmin markkinapaikka helpottaisi selvilläolovelvoitteen täyttämistä. Myöskään 44 §:ää ei tule poistaa. Jatkossa markkinapaikka tukisi jätteenkuljettajan tietoisuutta markkinatarjonnasta ja mahdollisuudesta pyytää TSV-palvelua. Vuoden 2010 lakimuutoksen yhteydessä ympäristövaliokunta kiinnitti huomioita TSV-palvelun potentiaaliin ongelmiin todeten, että TSV-jäte on poikkeusluonteinen tilanne eikä saisi muodostua yksityisen elinkeinotoiminnan esteeksi. Ongelma täytyy pyrkiä ratkaisemaan lakimuutoksella, eikä odottaa mahdollista markkinapaikan perustamista. Lisäksi TEM toteaa yksityiskohtana, että kunnan yksinoikeuden kaventaminen on eduksi elinkeinonvapaudelle sivulla 20 kohdassa 1.3. mainitulla tavalla, mutta näin ei voida sanoa muita aloja väljemmästä sidosyksikkösäätelystä.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston näkemyksen mukaan esityksessä olisi voitu käsitellä jätteenpolto- ja biokäsittelyinfrastruktuurin avaamiseen tähtäviä toimia. KKV pitää tärkeänä, että markkinoille syntyisi uusia mahdollisuuksia ja että jätealan toimijat voisivat hyödyntää yksityisiä tilaisuuksia ilman pitkiä sopimussidonnaisuuksia. Yhtenä ratkaisuna voidaan pitää markkinapaikan perustamista. Lisäksi muun kuin kunnan vastuulle kuuluvan jätteen osalta olisi mahdollista perustaa markkinaehtoisesti toimivia kunnallisia yhtiöitä. KKV pitää perusteltuna, että markkinapaikasta ja siellä tapahtuvasta kunnan toissijaiseen jätehuoltovelvollisuuteen liittyvästä markkinapuuheen arvioinnista säädetään esityksen mukaisesti erikseen. Lisäksi KKV pitää aiemmassa hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettua ja nyt käsiteltävänä olevasta esitysluonnoksesta poistettua jätelain 44 §:n 1 momentin mukaista kirjanpidon eriyttämistä tärkeänä kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry kannattaa markkinapaikan perustamista ja katsoo, että kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta on mahdollista säädellä myöhemmin markkinapaikkaa koskevien säädösten yhteydessä, mikäli markkinapaikka saadaan toimimaan alkuvuonna 2019. Tästä tulee ehdottomasti esittää tarkempi selvitys perusteluissa. YTP näkee TSV:n toteutuksessa monia käytännön epäselvyyksiä, joiden ratkaisua ei saa siirtää liian pitkälle tulevaisuuteen. YTP esittää myös, että läpinäkyvyyden lisäämiseksi jätelain 44 §:ään ehdotetut kirjanpitovelvoitteiden muutokset tulisi palauttaa lakiesitykseen. Tarvittaessa esitykseen voitaisiin lisätä rajaus, esim.: ”Jos kunnan tai kunnan 43 §:n mukaisen yhtiön liikevaihto on alle 2 000 000 euroa, erittelyä ei vaadita”. Kunnallinen sektori esitti lausunnoissaan, että 44 §:n mukainen kirjanpito olisi perusteettoman laaja. Yksi perustelu tälle on, että TSV-palvelujen eriyttäminen ei koske ainoastaan kunnallisia jäteyhtiöitä, vaan myös kuntayhtymiä, liikelaitoksia ja peruskuntia, joille tällaisen tehtävän antaminen olisi liian suuri muutos. Liikevaihtoon liittyvällä rajauksella varsinainen ongelma tulisi ratkaistuksi ilman peruskunnille kohdistuvaa hallinnollista lisätyötä. YTP huomauttaa lisäksi, että hallituksen esitysluonnoksen kappaleessa 5.2 on virheellisesti johdettu päätelmä, että kunnan toissijaiseen jätehuoltovelvollisuuteen sekä kirjanpitovelvollisuuteen ja jätteen kuljettajan tiedonantovelvollisuuteen kohdistuvia muutosehdotuksia olisi pidetty kokonaisuudessaan raskaina ja epäselvinä. Säätely kirjanpidosta ei ole suoraan sidoksissa markkinapaikkaan eikä sitä ole myöskään tuotu esille esityksen perusteluissa.

Suomen Yrittäjät katsoo, että jätelain 33 ja 44 §:iin suunnitellut täsmennykset tulee toteuttaa tietyin rajauksin kesäkuussa 2017 esitetyn luonnoksen mukaisesti. Samalla on tärkeää, että valmisteilla oleva jätehuollon sähköinen markkinapaikka-alusta saa toteutuakseen riittävän

rahoituksen. Hanke täytyy toteuttaa nopeutetussa aikataulussa jo ensi vuoden kuluessa. Riittävää kunnianhimoa aikatauluihin tarvitaan, jotta tavoite saattaa Suomi kiertotalouden kärki-
maaksi vuoteen 2025 mennessä toteutuisi.

Kemianteollisuus ry katsoo, että luonnos jätelain muuttamisesta ei tue jätesektorin kehittymistä kiertotalouden kannalta tärkeään suuntaan. Jätelain 33 ja 44 § ovat tärkeitä läpinäkyvyyden parantamiseksi, ja ne tulisi säilyttää lakiesityksessä kesäkuun luonnoksen mukaisina. Valmisteilla oleva markkinapaikka on tärkeä hanke ja se tulee saada nopeasti toimintaan. Jätelain 44 § ei kuitenkaan ole suoraan sidoksissa markkinapaikkaan, eikä sitä tulisi tällä perusteella jättää pois lakiehdotuksesta. Myös **Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry** esittää, että jätelain 33 §:ään aiemmin esitetyt muutokset tulisi palauttaa lakiehdotukseen. Pykälässä sana ”kunta” tulisi lisäksi tulkita kunnan jätehuoltoviranomaiseksi eikä kunnalliseksi jätehuoltoyhtiöksi.

Fortum Waste Solutions Oy katsoo, että aikaisemmassa esitysluonnoksessa ehdotettujen jätelain 33 §:n muutosten poisjättämisessä on riskinä, että vallitseva epäselvä tilanne TSV-jätteen osalta jatkuu. Myös jätelain 44 § tulisi ottaa mukaan lakiesitykseen tai sen kehittämiseksi tulisi vähintään antaa selkeä aikataulus, jos muutosta ei voida nyt toteuttaa. Sähköisen markkinapaikan kehittämiseksi ja muille TSV-jätteen markkinapuutteen arvioimiseen ja läpinäkyvyyden lisäämiseen liittyvien keinojen toteuttamiselle tulee esittää selkeä kirjaus siitä, miten ja millä aikataululla uudistus toteutetaan.

Elinkeinoelämän keskusliitto toivoo jätelain 33 ja 44 §:ään hahmoteltujen muutosten palauttamista lopulliseen hallituksen esitykseen, sillä ne olisivat omiaan vähentämään kilpailuneutraaliteettiongelmia toimialalla. Esimerkiksi kunnan selvilläolovelvoite markkinatilanteesta olisi toteutettava sellaisena kuin se jo aiemmissa versioissa nähtiin. Hahmoteltu markkinapaikka olisi muiden hyötyjensä ohella kunnalle erinomainen väline täyttää selvilläolovelvoitteensa, joten sitäkin tulisi edistää jo tässä vaiheessa. Lisäksi EK toteaa, että infran eriyttäminen tasapuolisin ehdoin kaikkien toimijoiden käytettäväksi olisi ollut toimialan kilpailullisuudelle suuri edistysaskel, ja olisi hyödyttänyt myös palvelujen käyttäjiä.

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä ei pidä ehdotettua kuntavastuun rajauksista perusteltuna. HSY pitää hyvänä, että perusteluissa on täsmennetty kunnan toiminnan käsitettä. HSY esittää perusteluja täydennettäväksi vielä selventämällä, että kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte kuuluu kunnan vastuulle riippumatta siitä, mikä yksittäisen toimipaikan omistussuhde kuntaan kulloinkin on.

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima ry katsovat, että jätelain 32 § on perusteltua säilyttää nykyisellään. KIVO katsoo, että ehdotetun kuntavastuun rajauksen osalta on kokonaan selvittämättä, miten julkisten toimijoiden hankintalain mukainen kilpailuttamisvelvoite suhtautuu niiden oikeuteen kunnan toissijaiseen jätehuoltopalveluun. Mikäli kuntavastuun rajaukseen päädytään, on tärkeää ratkaista rajauksen aiheuttamat negatiiviset vaikutukset jätettä tuottaviin julkisiin toimijoihin. KIVO toistaakin aiemman ehdotuksensa kuntavastuun ulkopuolelle jäävien toimintojen mahdollisuudesta hakeutua kuntavastuun piiriin. Kuntavastuun rajauksen vaikutuksia arvioitaessa tulisi lisäksi ottaa huomioon tulevan jätedirektiivin muutoksen asettamat vaatimukset. Myös Suomen Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että julkisten toimijoiden velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä on ristiriidassa TSV-

palvelusaantioikeuden kanssa eikä ole varmaa, että julkiset toimijat voisivat hyödyntää palvelutarjonnan puutetilanteessa jätelain TSV-menettelyä.

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima ry toteavat, että mikäli kuntavastuuta rajataan, kunnan toiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen säilyttäminen kunnan jätehuollon järjestämisvastuun piirissä on välttämätöntä jätehuoltojärjestelyjen sujuvuuden varmistamiseksi ja hallinnollisen taakan minimoimiseksi. Suomen Kuntaliitto pitää hyvänä, että perusteluissa on täsmennetty kunnan toiminnan käsitettä. KIVO puolestaan toteaa, että kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan määrittelyssä tulee huomioida erilaiset kunnan itsehallinnon mahdollistamat muodot kuntien tehtävien järjestämisessä. Lisäksi KIVO katsoo selkeyden vuoksi tarpeelliseksi avata myös yleisperusteluiden osalta maakuntien jätehuollon järjestämisvastuun perustuvan jätelaissa säädettyyn jätteen haltijan vastuuseen jätehuollon järjestämisestä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto toteaa, että kunnan vastuu järjestää jätehuolto kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvälle yhdyskuntajätteelle tulisi rajata koskemaan vain niitä kiinteistöjä, joissa on ainoastaan kunnan toimintaa. Jos vastuu kattaisi kiinteistöt, joissa olisi kunnan toiminnan lisäksi muuta toimintaa, rajauksella tavoiteltavat säästöt transaktiokustannuksissa, joita ovat muun muassa sopimuskustannukset ja jäteasioista aiheutuvat kustannukset, eivät toteutuisi. Tehokkuusetuja ei tällöin välttämättä saavutettaisi.

Suomen Yrittäjät toteaa, että kunnan yksinoikeuksien rajaaminen asumisessa syntyvään jätteeseen selkeyttäisi jätehuollon vastuunjakoja, vahvistaisi alan markkinoita sekä toteuttaisi hallitusohjelma suoraan sekä välillisesti myös muita tavoitteita yrittäjyyden, kilpailullisuuden ja kilpailuneutraliteetin vahvistamisesta. Myös **Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry, Kemianteollisuus ry** ja **Fortum Waste Solutions Oy** katsovat, että lakiesityksen tulisi olla hallitusohjelman kirjauksen mukainen ja että kunnan vastuulta tulisi poistaa kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Jos ehdotus säilyy nykyisessä muodossaan, tulisi muutos rajata koskemaan kiinteistöjä, joissa on ainoastaan kunnan toimintaa. Samoin **Elinkeinoelämän keskusliitto** kannattaa rajatumpaa ja hallitusohjelman mukaista kirjausta. EK:n mukaan kunnan yksinoikeuksille ei ole esitetty riittävän vahvoja perusteita. Lisäksi **Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry** toteaa, että kunnan hallinto- ja palvelutoiminta tulisi poistaa kunnan vastuulta.

42 § Poikkeaminen velvollisuudesta luovuttaa jäte kunnan järjestämään jätehuoltoon

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima ry huomauttavat, että poikkeamisen edellytysten helpottaminen ei ole tarpeen vastuunjaon muutoksen vuoksi. Ne esittävät pykälään lisättäväksi, ettei poikkeaminen saa vaarantaa kunnan jätelaitoksen toimintaedellytyksiä. Vastaava edellytys on kirjattuna esim. vesihuoltolakiin. Suomen Kuntaliiton mukaan pykälään tulee vähintään lisätä harkinta ulotettavaksi jätehuoltokokonaisuuden tarkasteluun.

145 a § Sidos- ja hankintayksiköitä koskevat erityiset säännökset

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä pitää myönteisenä jätehuollon omasta ulosmyyntirajasta säättämistä, mutta toteaa, että pysyväksi ulosmyyntirajaksi tulisi säätää vähintään 15 prosenttia ilman euromääräistä rajaa. HSY toteaa, että vaikutusarvioinnissa esitettyä arviota siitä, että markkinaehtoisen ulosmyynnin liian tiukka rajaaminen voisi heikentää kunnan mahdollisuuksia tarjota TSV-palveluita, tulisi täsmentää siten, että se rajoittaa kunnan mahdollisuuksia tuottaa erityisesti yksityisille ympäristöalan yrityksille niiden olennaisesti tarvitsemia jätteenkäsittelypalveluja. Yksityiset jätehuoltoalan yritykset hankkivat merkittävän määrän jätteenkäsittelypalveluistaan kuntien jätelaitoksilta ostamalla käsittelylaitosten

ylimääräistä kapasiteettia. Markkinaehtoisen toiminnan rajaaminen voi johtaa koko jätehuoltojärjestelmän vakaviin toimintahäiriöihin. Lisäksi se vaarantaa kiertotalouden tavoitteiden saavuttamista heikentämällä yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön edellytyksiä.

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima ry pitävät positiivisena, että esitysluonnoksessa on huomioitu jätetoimialan erityispiirteet ja tarve poiketa hankintalakiin säädetyistä tarpeettoman tiukasta sidosyksiköiden ulosmyyntirajasta. Niiden mukaan jätehuoltotoimialaa koskevasta hankintalaista poikkeavasta sidosyksikkösääntelystä on ensiarvoisen tärkeää ja välttämätöntä säätää jätelaissa. KIVO katsoo, että ulosmyyntirajan tulisi olla hankintadirektiivin mukaisesti 20 prosenttia, jotta turvataan jätehuoltopalvelujen saatavuus, toimivuus ja jätettä tuottavien yritysten palveluvalikoima koko maassa. Suomen Kuntaliiton mukaan rajan tulisi olla 15 prosenttia. Mikäli hallituksen esityksessä päädytään viiden prosentin pysyvään ulosmyyntirajaan, on pitkä siirtymäaika mainittujen toimijoiden näkemyksen mukaan olennainen ja perusteltu sekä jätehuoltopalveluja tarjoavien kuntien jätelaitosten että palveluja tarvitsevien toimijoiden kannalta. KIVO huomauttaa lisäksi, että hankintalain 15 §:n laskentäsääntö huomioiden esitetty 10 prosentin ulosmyynnin siirtymäaika jatkuu todellisuudessa vain vuoden 2026 loppuun saakka.

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan jätealalle suunniteltu 10 prosentin sallittu sidosyksikön ulosmyynti vuoden 2029 loppuun saakka tuo kunnallisille toimijoille huomattavan kilpailuedun. Esityksestä tai sen valmistelun yhteydessä teetetyistä selvityksistä ei selviä, mitkä ovat jätemarkkinan erityispiirteet, jotka tekisivät poikkeuksen hankintalain yleissäännöstä perustelluksi. Tästä näkökulmasta olisi ensiarvoisen tärkeää, että nyt suunnitellun poikkeuksen vaikutuksista tehtäisiin kattava arvio. Ilman tarkempia tietoja on vaikea arvioida minkä pituinen siirtymäaika olisi tilanteeseen sopiva, mutta ainakaan yli viiden vuoden pituista siirtymäaikaa ei voida pitää perusteltuna. TEM myös katsoo, että kiinteällä seurannalla tulisi varmistaa, että kuntatoimijat ryhtyvät hyvissä ajoin sopeuttamaan toimintaansa saavuttaakseen siirtymäajan jälkeen lain salliman ulosmyyntiprosentin. Kyseeseen voisi tulla esim. velvollisuus raportoida vuosittain ympäristöministeriölle.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää hankintalain mukaisen ulosmyyntirajan soveltamista perusteltuna jätealan pitkän aikavälin kehityksen kannalta. KKV:n näkemyksen mukaan esityksessä ei tuoda esille sellaisia seikkoja, joiden nojalla jätehuollon alalle esitettyä 10 prosentin ulosmyynnin rajaa vuoteen 2029 voitaisiin pitää perusteltuna. Ehdotettu jätelain säännös poikkeaisi merkittävästi hankintalain siirtymäsäännöksistä.

Suomen Yrittäjät pitää ehdotettua siirtymäsäännöstä erityisen ongelmallisena sekä pitää erittäin perusteettomana, että jätetoimialalle esitetään kilpailua vääristävää lainsäädäntöä, jota ei ole pidetty mahdollisena millään toisella toimialalla. Esityksen vaikutusarvioinnissa ei myöskään ole otettu huomioon yrityksiin ja markkinoihin kohdistuvia vaikutuksia, esimerkiksi menetettävien ja syntymättä jäävien investointien valossa. Suomen Yrittäjät katsoo, että ensisijaisena vaihtoehtona tulisi olla hankintalain noudattaminen ilman jätetoimialalle asetettua omaa sidosyksikkösääntelyä. Vähintäänkin esitettyä 12 vuoden siirtymäaikaa tulee lyhentää siten, että 5 prosentin sidosyksikkörajaa ryhdytään noudattamaan vuodesta 2020 alkaen. Toissijaisesti Suomen Yrittäjät katsoo, että siirtymäaika ei saisi olla ainakaan sote-toimialalle asetettua siirtymäaikaa pitempi.

Myös **Elinkeinoelämän keskusliitto** katsoo ensisijaisesti, ettei jätehuoltoalalla ole syytä poiketa hankintalain sidosyksikkösäännöksistä. Toisaalta euromääräisestä rajasta on tarvittaessa mahdollista luopua, mutta ehdotettu siirtymäaika on kohtuuttoman pitkä. Jopa sote-toimialan

sidosyksiköiden kohdalla katsotaan riittäväksi siirtymäaika vuoden 2021 loppuun saakka. Siirtymäaika saisi jätehuoltoalallakin ulottua enintään vuoden 2021 loppuun. **Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry** katsoo, että jätehuoltoalalla tulee olla siirtymäaika korkeintaan vuoteen 2020 saakka.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry:n mukaan riittäviä perusteluita hankintalaista poikkeamiselle ei ole edelleenkään esitetty eikä vaikutusarvioinnissa ole tuotu esille perusteluita, miten terveyden- ja ympäristönsuojelun tavoitteet vaarantuisivat, jos muutos toteutettaisiin esimerkiksi sote-palveluiden kanssa yhtenevällä siirtymäajalla. YTP myös korostaa, ettei vaikutusarvioinnissa ole lainkaan otettu huomioon yrityksiin ja markkinoihin kohdistuvia vaikutuksia. Lisäksi YTP ja **Kemianteollisuus ry** katsovat, ettei ole esitetty perusteluita sille, miksi jätehuollon toimijat tarvitsisivat jopa toistakymmentä vuotta enemmän aikaa sopeutua uusiin ulosmyyntirajoihin kuin muut toimialat. **Fortum Waste Solutions Oy** toteaa, ettei jätehuoltoala poikkea muista aloista niin merkittävästi etteikö hankintalaissa pitkällisen harkinnan jälkeen asetettuja ja poliittisesti hyväksytyjä sidos- ja hankintayksikköihin liittyviä rajoituksia voitaisi noudattaa. Mainittujen toimijoiden mukaan ehdotettu 145 a § tulisi ensisijaisesti poistaa lakiehdotuksesta eikä jätehuollon osalta tulisi poiketa hankintalain mukaisista prosenttiosuuksista ja euromääräisistä rajoituksista. Toissijaisesti ne katsovat, että ehdotettua siirtymäaikaa tulisi noudattaa korkeintaan vuoden 2022 alkuun saakka. YTP esittää lisäksi, että mikäli ehdotus poikkeaa yleisestä hankintalain linjasta, olisi perusteltua, että perustuslakivaliokunta antaisi ehdotuksesta lausunnon.

Voimaantulo

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä toteaa, että lain voimaantulon siirtäminen vuodelle on perusteltua, jotta kuntavastuun ulkopuolelle jäävät julkiset toimijat ehtivät kilpailuttaa jätehuoltopalvelunsa. Kolmen vuoden siirtymäaika jätteenkuljetusurakoille on sen sijaan kestoltaan riittämätön ja muodostaa erityisesti julkisille jätteen haltijoille haastavan tilanteen, koska porrastetusti tapahtuva kiinteistöjen poistuminen kuntaurakoista ei mahdollista omien kiinteistökokonaisuuksien kilpailuttamista kerralla. HSY esittää, että nykyisiä jätteenkuljetusurakkasopimuksia tulisi voida jatkaa viisi vuotta lain voimaantulosta ja että kuntavastuulta poistuminen tapahtuisi tällöin kerralla. Pidentetty siirtymäaika olisi perusteltu myös erityisesti pienten jätteenkuljetusyritysten kannalta, joiden asemaa nyt ehdotettu muutos tulee heikentämään kunnan kilpailuttamien kuljetusurakoiden vähentyessä toimialueella.

Suomen Kuntaliitto ja Suomen Kiertovoima ry pitävät lain suunniteltua voimaantuloajan-kohtaa lain toimeenpanon ja muutosten ennakoitavuuden kannalta järkevänä ja perusteltuna. Suomen Kuntaliitto kuitenkin huomauttaa, että selkeintä olisi varmistaa eri toimijoiden mahdollisuus varautua muutoksiin selkein lakiin kirjattavin siirtymäajoin. Mikäli esitetty kuntavastuun rajaus toteutetaan, tulee siirtymäsäännöstä mainittujen toimijoiden mukaan muuttaa siten, että siirtymäaika jatkuu jätteenkuljetuksen kuljetussopimusten loppuun saakka tai enintään viisi vuotta lain voimaantulosta. Lisäksi siirtymäajoissa ei ole edelleenkään otettu huomioon alueita, joissa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Myös kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen alueilla toimiville julkisille toimijoille tulee säätää kohtuullinen siirtymäaika, mikäli kuntavastuuta rajataan.

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry katsoo, että kuljetuksia koskeva siirtymäaika saisi olla enintään kaksi vuotta lain voimaantulosta ja erityisesti tulisi välttää turhia kilpailutuksia lain säätämisen ja sen voimaantulon välissä. Tämä olisi syytä mainita perusteluissa, jotta kilpailutuksia ei tarkoitushakuisesti tehdä kolmen vuoden sopimuksilla vuoden 2018 aikana.